

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ↗ CESTOVANIE ↗ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ↗ ZAUJÍMAVOSTI SEPTEMBER 2021

3 dni
v Novohrade
Spoznajte región
zážitkovo

- ↗ Okno, hríb, budzogáň
- ↗ Kamenné more i vodopád
- ↗ Slovenský čínsky múr

Skalné
ATRAKCIE

3,90 €

Na vrchole Znievu ↗ Elektrobicyklom po horách ↗ Sekvoje

TÉMA

Špeciál

- Rozhovory s odborníkmi • Čo všetko ste o potravinách nevedeli • Čo telu ubližuje a čo mu pomáha?

- ▶ Aké sú najzdravšie potraviny
- ▶ Najväčšie lži o diéte
- ▶ Ako sa falšujú potraviny
- ▶ 20 problematických potravín
- ▶ Sprievodca potravinovými alergiami

PRÁVE
V PREDAJI

1,99 €

Hľadajte vo svojich stánkoch

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

pamätám si ako dnes, keď sme pred rokmi išli s deťmi na výlet na hrad Šomoška. „Cestou hore si môžeme pozrieť aj kamenné more,“ volala nás vtedy na nové zaujímavé miesto kamarátka. Čoby nie, jasné, že sme šli, ale ešte fascinujúcejší než kamenné more bol napokon pre celú našu perepúť unikátny kamenný vodopád, ďalší bonus na ceste nahor k hradu. Deti vyzerali pri niekoľkok metrových padajúcich čadičových stĺpoch ako trpaslíci a ja som si pri pohľade na unikátnu prírodnú atrakciu predstavovala, že takto nejako vysoko dohora, ale hlavne s rovnakým úžasom na tvári, sa asi pozeral Atrey z Nekonečného príbehu na obrovského Kameňožrúta. Ale to som sa nechala uniesť až do mojich detských čias, pardon. Po pár rokoch som na toto očarujúce miesto vyslala našu redaktorku Veroniku s fotografkou Mirkou a bola som veľmi zvedavá na ich reakcie po návrate. Bola to istotka, vedela som, že budú rovnako fascinované ako my vtedy. A aj boli. No hoci patrí kamenný vodopád k najpozoruhodnejším prírodným útvarom, pôsobivých skalných atrakcií je na Slovensku oveľa viac. Veď aj kamenné more je možné okrem Šomošky, kde je tvorené už spomínaným čadičom, vidieť napríklad vo Vyhniach (tu ho tvorí ryolit), v Malej Lehote (andezit), Selci (kremenec), Ihráči (andezit)... Atraktívne skalné okná či brány priťahujú oči a fotoaparáty turistov tiež v mnohých prírodných lokalitách, o skalnom budzoganí v Rajeckej doline ste už určite počuli. Ale pozor. Viete o tom, že aj na Slovensku máme súvislé kamenné útvary, ktoré by sme mohli vidieť z okna kozmického korábu, tak ako povestný čínsky múr? Veruže máme, bradlové pásmo dlhé vyše štyristo kilometrov sa tiahne od myjavských kopaníc až po ukrajinskú hranicu za Vihorlatom. Pohodlne sa usadte, vezmite si niečo na chrúmanie a pusťte sa do čítania tohto „skalného“ vydania vášho obľúbeného Čarovného Slovenska. Mimochodom, Kameňožrút by mal z tohto vydania radosť, bolo by preňho niečo ako kuchárska kniha s unikátnymi slovenskými regionálnymi „pochúťkami“.

*Kameňožrút by
mal z tohto
vydania
radosť.*

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
#carovneslovensko

20

12

62

8 Čarouné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Kamenné more i vodopád

Výlet na pohraničný hrad Šomoška je plný zážitkov. Pár desiatok minút chôdze a dostanete sa k zaujímavým útvarom, unikátnym aj v európskom meradle.

20 Fascinujúce dielo prírody

Vyberte sa k miestam, ktoré vám, obrazne povedané, vyrazia dych. Naprieč celým Slovenskom nájdete skalné atrakcie, ktoré pripomínajú rôzne útvary. Pozrite sa, čo všetko dokáže príroda.

26 Čínsky múr na slovenský spôsob

Ohromnou prednosťou slovenskej krajiny je jej nevídaná pestrosť a rôznorodosť. Má takmer všetko, čo môže mierne podnebné pásmo ponúknuť.

34 Spoznajte Novohrad cez zážitky

Cíťte sa ako dobrodruh pri splave lpla alebo ako princovia a princezné na zámku Halič,

zažite deň v koži včelára, precestujte kraj a napokon sa na to všetko pozrite z vtáčej perspektívy. Verte, že v Lučenci a okolí nuda nehrozí.

44 Pestré Slovensko

Naša krajina je naozaj kúzelná a pri pohľade zhora vyčarí ešte zaujímavejšie obrazy. Vďaka fotografom, ktorí sa venujú aj takýmto záberom, môžeme pozorovať, ako vyzerá práve z tejto perspektívy.

50 Leteli sme vedľa AirCaru

Naozaj AirCar normálne lieta a naozaj aj dobre jazdí na ceste? Od jeho tvorca Štefana Kleina sme dostali jedinečnú príležitosť – letieť vedľa neho.

Foto na titulke: Petr Lukeš
Na snímke Kostolecká tiesňava

96

A popri tom si pozrieť Nitrú zhora.

56 Elektrobicyklom po horách
E-bajk je správna voľba pre tých, ktorí by si chceli vyskúšať horskú jazdu na bicykli, aj keď nie sú skúsení cyklisti. Vyšliapali sme na vrch Suchý v Malej Fatre a bol to príjemný zážitok.

62 Krajčír z rozprávky
Kedysi u nás žili raky takmer v každom potoku alebo rybníku, teraz ich je ako šafranu. Alebo si namiesto našich druhov vo vode kralujú invázne druhy. Nestalo sa to však samo od seba.

68 Ľudovo povedané, skvosty

Cit, láska a talent priviedli šikovných Senčanov

k snahe o návrat tradícií a zvykov v podobe maľby na drevo. A tak sa nábytok pod ich rukami stal plátom, na ktorom vytvárajú umelecké obrazy.

72 Dom s číslom 55

Päťsto rokov starý meštiansky dom v Kežmarku, v ktorom je Múzeum meštianskej bytovej kultúry na Spiši, zrekonštruovali. Ak ste múzeum navštívili dávnejšie, zopakujte si to teraz a obdivujte, aké zmeny sa udiali vnútri.

78 Pohľad do minulosti

Listovať v starých fotoalbumoch je už celkom raritná činnosť, mnohí ju však stále obľubujeme. Podte sa s nami pozrieť na unikátnu zbierku 5 500 dobových fotografií Nitry.

84 Zniev – ozdoba turčianskych hôr

Starobylý Znievsky hrad je medzi turistami pomerne známy, oveľa menej ich však zájde až na vrchol Znievu (985 metrov n. m.), presnejšie

na koniec vrcholového hrebeňa.

90 Huta s tvárou kaštieľa
Na potulkách po Orave natrafíte na trochu zabudnutú, no významnú technickú pamiatku. Františkova huta stojí osamotene neďaleko cesty nad obcou Podbiel a dráždi pohľady okoloidúcich.

96 Strom, stromisko... Sekvoja
Sekvoje sadia ľudia, ktorí snívajú vo veľkom, a preto sú pre nich tieto stromy tak akurát. Do Žitaviec sme si odskočili obzrieť stromčeky, ktoré rady prerastajú paneláky.

106 Bylinková lekárň
Jablčník obyčajný. Jeho listy voňajú ako jabĺčka, ale nenechajte sa pomýliť – s chuťou to nemá nič spoločné. Táto stará liečivá rastlina sa od dávna používala proti rôznym tráviacim ťažkostiam, ale aj na upokojenie nervov.

108 Šéfkuchár bez kuchyne
Varí po celom Slovensku, v horách, ktoré miluje a namiesto státi pri sporáku si užíva krásne výhľady, spev vtákov a praskot ohňa. Kuchár Ľubomír Šmindák v lese vyčaruje plnohodnotný obed a ešte ho aj odfoťí tak, že sa vám budú zbiehať slinky.

114 Najstrmší na svete

Beh na skokanský mostík na Štrbskom Plese je najstrmší zo série Red Bull 400 a patrí k najextrémnejším behom, aké na svete existujú.

120 Pani ohňa s dušou umelkyne

Na prvý pohľad nenápadná, krehká bytosť, ale s pevným stiskom rúk. Znamenie, že Barbora v sebe skrýva oveľa viac, než si myslíme. Veď do jej rúk je zverená úloha panej ohňa, s ktorou dokáže veľké veci.

126 Regál

Prinášame novinky a tipy z našich obchodov.

čarouné SLOVENSKO

Ročník V., číslo 9, september 2021, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Viktor Beličák, Júlia Čechová, Juraj Červenka Richard Filipko, Dan Himič, Zuzana Jurgová, Soňa Košíková, Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer, Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Petr Lukeš
EDITORIÁL FOTO: Katarína Kincelová

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Peter Kováč, Jaroslav Vyhníčka

ILUSTRÁČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITELKA OBSAHU:
Monika Hujáková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITELKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schvarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Zuzana Koleniková, tel.: 0917 624 365
e-mail: zuzana.kolenikova@mefraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mefraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším vydavateľstvom na Slovensku. Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje 14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a. s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESAČOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, PresseGrosso, a. s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

Nevyžiadajú poštu redakcia nevracia.
© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení vydavateľom vyhradzujú právo udelovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos článkov, ako aj na verejné rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT. Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného ruchu Slovenskej republiky.

Tatry sú náš poklad

Článok o sto rokoch slovenského lezenia bol veľmi poučný, keď som si čítala o prvých horolezcoch, uvedomila som si, že Tatry sú naše skutočné bohatstvo, ozajstné zlato. Náhder. Hneď som si spomenula, ako tieto veľhory inšpirovali mnohých slovenských básnikov, maliarov, umelcov, všetci sa nimi nadchýnali. Ako vidíte, aj ja...

Viktória S. zo Spišskej Novej Vsi

Dovolenka na Slovensku

Táto fotografia je spred roka a presne z miesta, kde som prvýkrát váš časopis chytila do rúk (položený na stole v hoteli v Banskej Štiavnici) a už nepustila, odvtedy som vašou čitateľkou aj odberateľkou. A aj na základe vašich článkov sme si tento rok opäť spravili krásnu dovolenku po Slovensku. Ďakujem za vaše inšpiratívne články o krásnych miestach našej krajiny, cenných poctivých remeslách a o ľuďoch, ktorí sú tými naozajstnými celebritami. Nech sa vám darí!

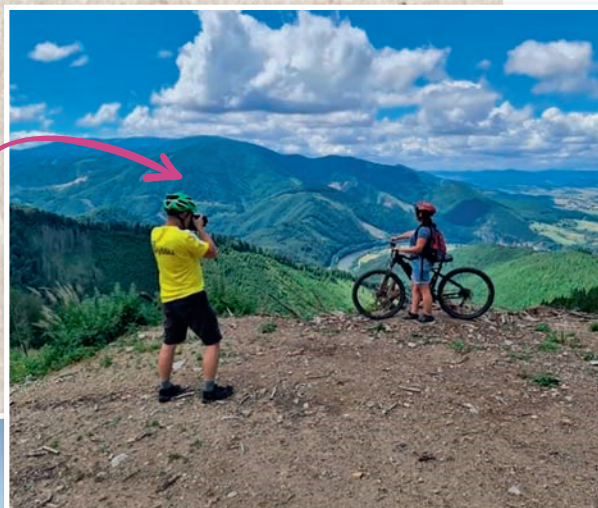
Monika P.

Zo zákulisia

Výlet na vrch Suchý v Malej Fatre, kam sa na elektrobicykloch vybrali redaktorka **Katka** a fotograf **Peter**, najskôr nevyzeral ružovo. Ráno totiž boli hory zahalené oparom. Ako však vidieť, slniečko vyšlo, opar zmizol a výhľad do Strečnianskej doliny bol úchvatný.

Služobnú cestu v regióne Novohrad si naše kolegyně naozaj užili. Jednou z aktivít, na ktorú sa tešili najviac, bol vyhladkový let. Fotografka **Mirka** sa už nevedela dočkať, kedy konečne vzlietnu a bude môcť urobiť nádherné zábery krajiny z výšky.

V Lučenci sme navštívili umelkyňu Janku Slávikovú, ktorá nám ukázala, ako vyrába šperky z modelovacej FIMO hmoty. Vyskúšala si to aj naša redaktorka **Veronika**.

#carovneslovensko

Boli ste niekde na výlete a chcete sa s nami podeliť o všetku tú krásu, ktorú ponúka naše čarovné Slovensko? Pošlite nám svoju snímku na magazin@carovneslovensko.sk, označte na svojich fotkách na Instagrame [@carovne_slovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko) alebo použite hashtag [#carovneslovensko](https://www.instagram.com/hashtag/carovneslovensko) a my budeme radi vaše fotky zdieľať na našom profile alebo ich rovno uverejníme.

✉ „Naša **priehrada Dubník** v Starej Turej je v tomto období najkrajšia. Verím, že sa bude páčiť aj ostatným.“ **Alena Pavlovičová**

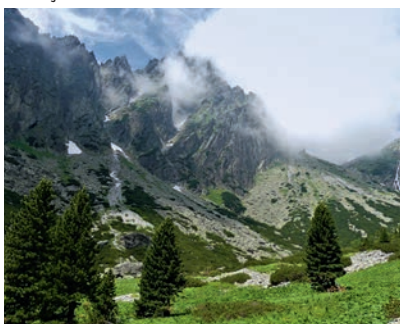
📷 „**Gešajovský mlyn** v Zálesí je replikou tradičných vodných mlynov, ktorých bolo v minulosti na Malom Dunaji dohromady 11.“ **Radoslav Hoppej @niejeturabezstura**

✉ „Záber je z prázdného **Tomášovského výhľadu**. Na naše prekvapenie sme stretli viac ľudí v Poloninách ako v Slovenskom raji.“ **Monika Papanová**

📷 „Milujem zrúcaniny hradov a medzi moje obľúbené patrí aj hrad **Beckov**, ktorý je zaujímavý aj svojou bohatou históriou.“ **Tereza Markovičová @teres_markovic**

✉ „Začiatok prázdnin sme aj tento rok strávili v **Tatrách**, s 11-ročným synom sme zdolali Ostrvu, Téryho chatu a Jamské pleso. Za tri dni sme prešli 45 km.“ **Andrea Báčiková**

📷 „Zrúcanina hradu **Dobrá Niva** z 13. storočia v obci Podzámčok.“ **Simona Perinová @simonaperinova**

✉ „Táto fotka je z pohoria **Vtáčnik**, kde sa „slizí“ slizniak karpatský.“ **Tomáš Bánovský**

📷 „**Otrhance – hrebeňovka** v **Západných Tatrách**, patria medzi menej známe časti Tatier, takže to tu má človek sám pre seba.“ **Ivan Kozel @ivan_kozel_**

📷 „Západ slnka z kopca nad parkoviskom oproti hrádneému kopcu, na ktorom stojí dominanta Spiša, **Spišský hrad**.“ **Dávid Ilkovič @david_ilkovic**

ČAROVNÉ OKO

Radoslav Černický
Kremnické Bane, zlatý stred Európy

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

ČAROVNÉ OKO

Ján Ilkovič

Dreveník

KAMENNÉ MORE *i vodopád*

VÝLET NA POHRANIČNÝ HRAD ŠOMOŠKA JE PLNÝ ZÁŽITKOV. PÁR DESIATOK MINÚT CHÔDZE A DOSTANETE SA K ZAUJÍMAVÝM ÚTVAROM, UNIKÁTNYM AJ V EURÓPSKOM MERADLE. KAMENNÉ MORE Z ĽADOVEJ DOBY A DEVÄŤ METROV VYSOKÝ KAMENNÝ VODOPÁD. VZNIKOL PRED ŠTYRMI MILIÓNNI ROKOV PRI TUHNUTÍ LÁVY.

Text: Veronika Níhta Mráziková
Foto: Miroslava Spodniaková

Náučný chodník Šomoška má 8 zastavení, každé je unikátne a návštevníkom ponúka iný zážitok. Na snímke vľavo je pitný Krúdyho prameň, vedľa kamenné more.

Hrad Šomoška je rafinovane ukrytý. Nepatrí k tým hradom, ktoré vás (cestujúcich po diaľnici, vlakom alebo splavujúcich rieku) lákajú už na prvý pohľad, keď ho však objavíte, maximálne sa vám odvdáči. Stojí pri slovensko-maďarskej hranici neďaleko Šiatorskej Bukovinky, a keď k nemu prichádzate zo slovenskej strany, svoj výlet obohatíte o pozoruhodné kamenné útvary.

Osem zastávok

Začíname v obci Šiatorská Bukovinka neďaleko Filakova, kde nechávame auto na parkovisku. Prechádzame okolo pár rodín s deťmi, ktoré si ešte dali zastávku na detskom ihrisku, nechýba ani ohnisko, možno si po ceste späť aj my niečo opečieme. Teraz sa však vydá-

vame na cestu, po niekoľkých hodinách strávených v aute potrebujeme pohyb. Pri Šimonovej veži, vstupnom objekte, sa môžeme rozhodnúť, či sa vydáme po náučnom chodníku Šomoška alebo Mačacia. Vyhrala prvá možnosť.

Náučný chodník Šomoška je ideálnou prechádzkou aj pre rodiny s deťmi, okrem strmšieho výstupu, ktorý na vás čaká až na konci, je to príjemná, asi hodinová cesta lesom. Trochu konkrétnych prírodovedných údajov – Národná prírodná rezervácia Šomoška, vyhlásená v roku 1954 s 5. stupňom ochrany, má takmer 37 ha

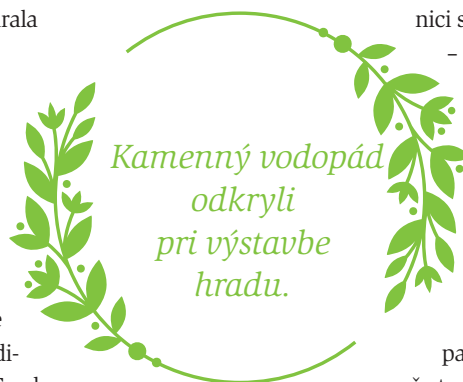
a je súčasťou CHKO Cerová vrchovina a CHVÚ Cerová vrchovina-Porimavie.

Nasledujeme zelenú turistickú značku, prechádzame popri priro-

dzene vytvorenej hranici s Maďarskom

– Bukovinskom potoku, ktorý pramení v pohorí Medveš v Maďarsku. Spoločnosť nám robia vrbý a jelše, vďaka informačným panelom zisťujeme, že tu môžeme stretnúť i salamandru škvrnitú.

Chodník má 1,6 km a osem zastávok, jedna z nich je skutočným osviežením – prechádzame totiž popri jazierkach

Kamenný vodopád sa nachádza len 150 metrov pod hradom, má 9 metrov a vznikol pred štyrmi miliónmi rokov.

Pri kamennom mori stojí drevená plošina.

Ďalšie kamenné unikáty

◆ Inšpirujte sa radou našej sprievodkyne Veroniky Rízovej: „Naspäť sa môžete vrátiť pútavým Náučným chodníkom Mačacia, ktorý prechádza priestormi bývalého kameňolomu Mačkaluk. Takéto trasovanie zaberie viac času, avšak tento okruh poskytuje pestrejší zážitok z tohto vzácného územia. Ďalší atraktívny hrad môžete navštíviť vo Filakove a zvyšky stredovekého hradu je možné vidieť aj v obci Hajnáčka. V jej okolí sa nachádzajú aj veľmi hodnotné územia, v ktorých je možné vidieť zaujímavé výsledky sopečnej činnosti. Napríklad na Steblovej skale, Ragáči, Zabode a Pohanskom hrade.“